

**THIRD SEMESTER M.A./M.Sc./M.Com. DEGREE (REGULAR)
EXAMINATION, NOVEMBER 2020**

(CBCSS)

Sanskrit General

SKT 3E 03—MANUSCRIPTOLOGY AND TEXTUAL CRITICISM

(2019 Admissions)

Time : Three Hours

Maximum : 30 Weightage

Answers should be written either in English or in Sanskrit.

In writing Sanskrit, Devanagari script should be used.

General Instructions

1. *In cases where choices are provided, students can attend all questions in each Section / Part.*
2. *The minimum number of questions to be attended from the Section / Part shall remain same.*
3. *There will be an overall ceiling for each Section / Part that is equivalent to maximum weightage of the Section / Part.*

Section A

I. Write short notes on any four :

चतुर्णां लघुटिप्पणिं लिखत ।

- 1 Tālapatra.
- 2 Lamination.
- 3 Colophon.
- 4 Heuristics.
- 5 Bower manuscripts.
- 6 Manuscript libraries and their function.
- 7 Higher Criticism.

(4 × 2 = 8 weightage)

Turn over

Section B

II. Write short essays on any *four* :

चतुर्णां लघूपन्यासं लिखत।

- 8 Qualities of a scribe.
- 9 Scribal errors and their causes.
- 10 Cataloguing of manuscripts.
- 11 Emendation.
- 12 Types of ink and their preparation.
- 13 Texts and their varieties.
- 14 Methods of correction in manuscripts.

(4 × 3 = 12 weightage)

Section C

III. Write essays :

उपन्यस्यत।

- 15 History of writing in ancient India.
- Or*
- 16 Preservation of manuscripts and the techniques used for it.
 - 17 Process of critical edition of manuscripts.
- Or*
- 18 Principles of critical editing.

(2 × 5 = 10 weightage)

**THIRD SEMESTER M.A./M.Sc./M.Com. DEGREE (REGULAR) EXAMINATION
NOVEMBER 2020**

(CBCSS)

Sanskrit General

SKT 3E 01—DARSANA II

(2019 Admissions)

Time : Three Hours

Maximum : 30 Weightage

General Instructions

1. *In cases where choices are provided, students can attend all questions in each Section / Part.*
2. *The minimum number of questions to be attended from the Section / Part shall remain same.*
3. *There will be an overall ceiling for each Section / Part that is equivalent to maximum weightage of the Section / Part.*

Answers should be written either in English or in Sanskrit.

In writing Sanskrit, Devanagari script should be used.

Part A

I. Write short notes on any four :

चतुर्णां लघुटिप्पणीं लिखत :

- 1 आर्थी भावनां लक्षयत ।
- 2 अधिकारविधिम् उपादयत ।
- 3 संदशस्वरूपं लिखत ।
- 4 को नाम धर्मः ।
- 5 शक्तिं लक्षयत ।
- 6 चित्रगु इत्यत्र शाब्दबोधः ।
- 7 जातिशक्तिवादमुपादयत ।

(4 × 2 = 8 weightage)

Turn over

Part B

II. Write short essays on any *four* :

चतुर्णां लघूपन्यासं लिखत :

- 8 मुक्तावल्यनुसारेण लक्षणास्वरूपमुपपादयत ।
- 9 संख्याभिधानयोग्यता ।
- 10 पदचतुर्विध्यं सोदाहरणं लिखत ।
- 11 शाब्दी भावनां लक्षयित्वा तस्याः अंशत्रयमुपपादयत ।
- 12 परिसंख्याविधिं विशदयत ।
- 13 नामधेयभेदान् विशदयत ।
- 14 क्रममधिकृत्य विशदयत ।

(4 × 3 = 12 weightage)

Part C

III. Write essays on *two* :

उपन्यस्यत :

- 15 विधिस्वरूपं भेदान् च यथाग्रन्थं निरूपयत ।

अथवा

- 16 अर्थवादस्वरूपं तद्भेदान् च विशदयत ।

- 17 वाक्यार्थज्ञानहेतवः के । विशदयत ।

अथवा

- 18 इत्थं च समासे न क्वापि शक्तिः । समर्थयत ।

(2 × 5 = 10 weightage)

**THIRD SEMESTER M.A./M.Sc./M.Com. DEGREE (REGULAR) EXAMINATION
NOVEMBER 2020**

(CBCSS)

Sanskrit General

SKT 3C 10—INDIAN AESTHETICS—II

(2019 Admissions)

Time : Three Hours

Maximum : 30 Weightage

General Instructions

1. *In cases where choices are provided, students can attend all questions in each Section / Part.*
2. *The minimum number of questions to be attended from the Section / Part shall remain same.*
3. *There will be an overall ceiling for each Section / Part that is equivalent to maximum weightage of the Section / Part.*

*Answers should be written either in English or in Sanskrit.
In writing Sanskrit, Devanagari script should be used.*

Part A - व्यक्तिविवेकः

I. **द्वयोः** लघुटिप्पणिं लिखत । Write short notes on any two :

- 1 महिमभट्टः किमर्थं व्यक्तिविवेकं कुरुते ?
- 2 शब्दस्य द्वैविध्यं कथं विशदयति महिमभट्टः ?
- 3 लोकप्रमाणस्य स्वभावं विवृणुत ।
- 4 सूरिभिः कथितः इत्यत्र दोषः कः ।

(2 × 2 = 4 weightage)

II. **द्वयोः** लघूपन्यासं रचयत । Write short essays on any two :

- 5 महिमभट्टस्य मते अर्थः कतिविधः इति विशदयत ।
- 6 महिमभट्टस्य मते काव्यं किमिति प्रतिपादयत ।
- 7 महिमभट्टेनाविष्कृतं "क्रियैवैका प्रवृत्तिनिवृत्तिकारणम्" इति वाक्यं विशदयत ।
- 8 व्यक्तिविवेककारेणोक्तं व्यञ्जनाखण्डनं निरूपयत ।

(2 × 3 = 6 weightage)

Turn over

III. उपन्यस्यत । Write an Essay :

9 असंलक्ष्यक्रमध्वनिनिरासः महिमभट्टेन कथं कृतमिति विशदयत ।

अथवा

10 ध्वनिलक्षणे विद्यमानान् दशदोषान् नामतः परामृश्य द्वयोः विस्तरेण प्रतिपादनं कुरुत ।

(1 × 5 = 5 weightage)

Part B - वक्रोक्तिजीवितम्

I. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत । Write short notes on any two :

1 पर्यायवक्रतां निरूपयत ।

2 द्वयोरपि प्रतितिलमिव तैलम्—विशदयत ।

3 वस्तुमात्रं च शोभातिशयशून्यं काव्यव्यपदेशं नार्हति—उदाहरत ।

(2 × 2 = 4 weightage)

II. द्वयोः लघूपन्यासं लिखत । Write short essays on any two :

4 प्रसादगुणं लक्षयत ।

5 कटुकौषधवच्छास्त्रमविद्याव्याधिनाशनम् ।

आह्लाद्यमृतवत्काव्यमविवेकगदापहम् ॥ व्याख्यात ।

6 शब्दस्यापि शब्दान्तरेण साहित्यविरहस्योदाहरणं विशदयत ।

(2 × 3 = 6 weightage)

III. उपन्यस्यत । Write an Essay :

7 स्वभावोक्तेः अलङ्कारत्वं कथं निरस्यते आचार्यकुन्तकेनेति विशदयत ।

अथवा

8 वक्रताप्रकारेषु पदवाक्यप्रबन्धवक्रताप्रकारान् निरूपयत ।

(1 × 5 = 5 weightage)

**THIRD SEMESTER M.A./M.Sc./M.Com. DEGREE (REGULAR) EXAMINATION
NOVEMBER 2020**

(CBCSS)

Sanskrit General

SKT 3C 09—VEDIC TRADITIONS

(2019 Admissions)

Time : Three Hours

Maximum : 30 Weightage

General Instructions

1. *In cases where choices are provided, students can attend all questions in each Section / Part.*
2. *The minimum number of questions to be attended from the Section / Part shall remain same.*
3. *There will be an overall ceiling for each Section / Part that is equivalent to maximum weightage of the Section / Part.*

*Answers should be written either in English or in Sanskrit.
In writing Sanskrit, Devanagari script should be used.*

Part A

I. Write short notes on any four :

चतुर्णां व्याख्यानं लिखत :

- 1 समानी व आकूतिः समाना हृदयानि वः ।
समानमस्तु वो मनो यथा वः सुसहासति ॥
- 2 गामङ्गैष आह्वयति दार्वङ्गैषो अपावधीत् ।
वसन्नरण्यान्यांसायमक्रुक्षदिति मन्यते ॥
- 3 अरण्यान्यरण्यान्यसौ या प्रेव नश्यसि ।
कथा ग्रमं न पृच्छसि न त्वा भीरिव विन्दतीम् ॥
- 4 स्वाध्यायप्रवचनाभ्यां न प्रमदितव्यम् ।
- 5 अथ यदि ते कर्मविचिकित्सा वा वृत्तविचिकित्सा वा स्यात् ।

- 6 यज्ञियो वा सर्वेषाम् ।
7 प्राणायामास्त्रयः पञ्चदशमात्राः ।

(4 × 2 = 8 weightage)

Part B

II. Write short essays on any *four* without omitting any text :

कमपि ग्रन्थमनपहाय चतुर्णां लघूपन्यासं लिखत :

अ

- 8 'अघाटिभिरिव धावयन्नरण्यानिर्महीयते' ।
9 'सङ्गच्छध्वं संवदध्वं सं वो मनांसि जानताम्' ।
10 'पूर्वापरञ्चरतौ माययैतौ शिशु क्रीळन्तौ परियातो अध्वरम्' ।
11 'यमो नो गातुं प्रथमो विवेद नैषा गव्यूतिरपभर्तवा उ' ।

इ

- 12 शौचकर्मानुष्ठानम् ।
13 उपनयनकालः ।
14 पञ्चमहायज्ञाः ।

(4 × 3 = 12 weightage)

Part C

III. Write essays on *two* :

उपन्यस्यत :

- 15 अरण्यानिदेवतायाः वैशिष्ट्यम् ।

अथवा

- 16 विवाहसूक्तस्य प्राधान्यं प्रसक्तिश्च ।
17 गौतमधर्मसूत्रोक्तदिशा अतिथिसत्कारः भोजनविधिश्च ।

अथवा

- 18 गौतमधर्मसूत्रोक्ताः अष्टचत्वारिंशत् संस्काराः ।

(2 × 5 = 10 weightage)